

EIROPAS PARLAMENTS

2004

2009

Sesijas dokuments

19.5.2008

B6-0217/2008 }
B6-0221/2008 }
B6-0222/2008 }
B6-0225/2008 }
B6-0229/2008 }
B6-0232/2008 } RC1

KOPĪGS REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS

Ievērojot Reglamenta 103. panta 4. punktu, iesniedza:

- *John Bowis, Mairead McGuinness un Maria Martens* PPE-DE grupas vārdā,
- *Hannes Swoboda un Alain Hutchinson* PSE grupas vārdā,
- *Thierry Cornillet, Danutė Budreikaitė un Niels Busk* ALDE grupas vārdā,
- *Friedrich-Wilhelm Graefe zu Baringdorf* Zaļo/ALE grupas vārdā,
- *Ryszard Czarnecki, Eoin Ryan, Adam Bielan un Sergio Berlato* UEN grupas vārdā,
- *Luisa Morgantini un Gabriele Zimmer* GUE/NGL grupas vārdā,

nolūkā aizstāt rezolūciju priekšlikumus, kurus iesniegušas šādas grupas:

- PSE (B6-0217/2008)
- Zaļie/ALE (B6-0221/2008)
- PPE-DE (B6-0222/2008)
- UEN (B6-0225/2008)
- GUE/NGL (B6-0229/2008)
- ALDE (B6-0232/2008)

par pārtikas cenu celšanos ES un jaunattīstības valstīs

RC\724413LV.doc

PE401.540v01-00}
PE401.549v01-00}
PE401.551v01-00}
PE401.558v01-00}
PE401.562v01-00}
PE401.565v01-00} RC1

LV

LV

Eiropas Parlamenta rezolūcija par pārtikas cenu celšanos ES un jaunattīstības valstīs

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā, ka šogad tiek atzīmēta Vispārējās cilvēktiesību deklarācijas 60. gadadiena un ka šīs deklarācijas 25. panta 1. punktā ir minētas tiesības uz pārtiku,
 - ņemot vērā 1996. gada Pasaules Pārtikas sammita secinājumus un mērķi līdz 2015. gadam uz pusi samazināt to cilvēku skaitu, kuri cieš no bada,
 - ņemot vērā ANO Starptautisko paktu par ekonomiskajām, sociālajām un kultūras tiesībām, kura parakstītājpuses ir visas Eiropas Savienības dalībvalstis, jo īpaši šā pakta 11. pantu par tiesībām uz pārtiku,
 - ņemot vērā to, ka 22. maijā Ženēvā jānotiek ANO Cilvēktiesību padomes īpašajai sesijai ar nosaukumu „Pasaules pārtikas krīzes, kuru cita starpā izraisīja augošās pārtikas cenas, negatīvā ietekme uz tiesību uz pārtiku īstenošanu”,
 - ņemot vērā 2007. gada 18. decembrī panākto Eiropas Konsensu par humāno palīdzību,
 - ņemot vērā EK līguma 33. pantu,
 - ņemot vērā pašreiz notiekošo kopējās lauksaimniecības politikas efektivitātes pārbaudi,
 - ņemot vērā Lauksaimniecības zinātnes un tehnoloģijas starptautisko novērtējumu attīstības jomā (*IAASTD*) par pārtikas ražošanu pasaulē, ko ierosināja un veica ar ANO Attīstības programmas, ANO Pārtikas un lauksaimniecības organizācijas, Pasaules Bankas un citu starptautiskās sabiedrības struktūru atbalstu,
 - ņemot vērā Klimata pārmaiņu starpvaldību padomes ziņojumus,
 - ņemot vērā Dohas attīstības sarunu kārtas ietvaros notiekošās sarunas,
 - ņemot vērā 2007. gada 22. novembra Kigali deklarāciju par attīstības mērķiem atbilstošu ekonomisko partnerattiecību nolīgumu izstrādi, kuru pieņēma ĀKK un ES Apvienotā parlamentārā asambleja,
 - ņemot vērā Eiropas Parlamenta 2007. gada 25. oktobra rezolūciju par barības un pārtikas cenu pieaugumu¹,
 - ņemot vērā Reglamenta 103. panta 4. punktu,
- A. tā kā pēc gadiem ilgas patēriņa preču statistiku vai krītošu cenu tendences kviešu cenu pieaugums pasaulē 3 gadu laikā pirms 2008. gada februāra sasniedza 181 %, rīsu cenas kopš janvāra ir palielinājušās par 141 % un pārtikas preču vispārējās cenas pasaulē ir

¹ P6_TA-PROV(2007)0480.

palielinājušās par 83%;

- B. tā kā cenu pieaugums par 7 gadiem aizkavējis nabadzības samazināšanas mērķu sasniegšanu un tā kā pēc Pasaules Bankas aprēķiniem pārtikas cenu svārstību dēļ vairāk nekā 100 miljoni cilvēku jaunattīstības valstīs varētu nonākt vēl lielākā trūkumā;
- C. tā kā visā pasaulē 854 miljoni cilvēku cieš no bada vai pārtikas trūkuma (nepietiekamas nodrošinātības ar pārtiku), turklāt katru gadu šo grupu papildina 4 miljoni cilvēku; tā kā 170 miljoni bērnu cieš no nepietiekama uztura un katru gadu 5,6 miljoni bērnu mirst pārtikas trūkuma dēļ;
- D. tā kā pašreizējo pārtikas krīzi izraisīja arī pastiprinātās spekulācijas ar lauksaimniecības un pārtikas precēm;
- E. tā kā atbilstoši ANO Pārtikas un lauksaimniecības organizācijas (*FAO*) datiem jaunattīstības valstīs 60–80 % patērētāju izdevumu ir saistīti ar pārtikas iegādi, savukārt industrializētajās valstīs šis rādītājs ir 10–20 %; tā kā pārtikas cenu pieaugums visnopietnāk ietekmē mājsaimniecības ar zemiem ienākumiem;
- F. tā kā cenu celšanās saasina pieejamības problēmas, jo īpaši iedzīvotājiem ar zemiem vai neesošiem ienākumiem;
- G. tā kā, palielinoties pasaules iedzīvotāju skaitam, palielinās arī pieprasījums pēc pārtikas, jo īpaši jaunās tirgus ekonomikas valstīs, piemēram, Indijā un Ķīnā; atgādinot, ka uz planētas, kura saskaņā ar *FAO* informāciju var pabarot 12 miljardus cilvēku, kopumā pārtikas trūkums nepastāv; atgādinot, ka kviešu un rīsu raža 2007. gadā bija ļoti laba; tā kā visticamāk, ka tikai 1,01 miljardus tonnu no 2007. gada ražas izlietos pārtikai cilvēkiem, savukārt lielu ražas daļu izmantos dzīvnieku barošanai (760 miljonus tonnu) un aptuveni 100 miljonus tonnu — biodegvielu ražošanai; tā kā saskaņā ar jaunākajām aplēsēm pasaulē saražotās labības daudzums 2008. gadā palielināsies par 2,6 %, sasniedzot rekordskaitli — 2164 miljonus tonnu; tā kā šīs prognozes tomēr ir atkarīgas no labvēlīgiem klimatiskajiem apstākļiem;
- H. tā kā daudzas jaunattīstības valstis neražo to pārtikas daudzumu, ko tās varētu; tā kā, ņemot vērā, ka jaunattīstības valstīs netiek veikti ieguldījumi lauksaimniecībā, lauku attīstībā un lauksaimnieku apmācībā un šādus ieguldījumus neveic arī starptautiskās finanšu iestādes, mazie lauksaimniecības uzņēmumi ir īpaši pakļauti negodīgai konkurencei, kas ir palielinājusi to nabadzību un neaizsargātību un mazinājusi to spēju saražot pietiekami daudz pārtikas;
- I. tā kā viens no nopietniem šķēršļiem, kas kavē lauksaimniecības produkcijas apjoma pieaugumu jaunattīstības valstīs, ir tas, ka sīkzemniekiem bieži vien nav iespējas saņemt aizdevumus vai mikrokredītus, lai iegādātos labāku sēklu materiālu, mēslošanas līdzekļus un apūdeņošanas mehānismus, kā arī nepieciešamos līdzekļus kultūraugu aizsardzībai pret kaitēkļiem un slimībām, dažkārt tāpēc, ka viņiem nav pašiem savas zemes, tātad — nav aizdevuma nodrošinājuma;
- J. tā kā Pasaules pārtikas programmā norādīts, ka līdz šim ir dots stingrs solījums nodrošināt

tikai 260 miljonus no 750 miljoniem ASV dolāru, kas nepieciešami 2008. gada vajadzību apmierināšanai;

K. tā kā pieaugošo pārtikas cenu dēļ pastiprināti nepieciešama visaptveroša politiska atbilde un politiska stratēģija, lai risinātu ar pārtiku saistītās problēmas,

Tiesības uz pārtiku

1. uzsver tiesību uz pārtiku fundamentālo būtību, kā arī nepieciešamību uzlabot piekļuvi pietiekamam pārtikas daudzumam visiem cilvēkiem un jebkurā laikā, kas ļautu dzīvot aktīvi un veselīgi; uzsver, ka valstu pienākums ir aizsargāt, ievērot un piemērot šīs pamata cilvēktiesības; uzsver, ka fakts, ka 2 miljardi cilvēku vēl joprojām dzīvo galējā nabadzībā un 850 miljoni cilvēku katru dienu cieš no izsalkuma, ir starptautiskajās cilvēktiesībās paredzēto tiesību uz pārtiku sistemātisks pārkāpums; tāpēc aicina veikt piemērotus pasākumus, lai īstenotu Vispārējās cilvēktiesību deklarācijas nosacījumus saistībā ar tiesībām uz pārtiku; mudina Padomi nodrošināt, ka ar pārtiku saistīta politika valstu un starptautiskajā līmenī ir saskaņota ar pienākumiem, kuri izriet no tiesībām uz pārtiku;
2. tāpēc aicina Padomi steidzami apliecināt savu apņemšanos sasniegt Tūkstošgades attīstības mērķus, atkārtoti apstiprinot finanšu saistības un Eiropadomes jūnija sanāksmē pieņemot ES TAM rīcības programmu; uzskata, ka šajā ES rīcības programmā ir jānorāda konkrēti starpposma mērķi un pasākumi, un to izpildes termiņi tādās galvenajās jomās kā izglītība, veselības aprūpe, ūdensapgāde, lauksaimniecība, izaugsme un infrastruktūra, kas palīdzēs līdz 2015. gadam sasniegt TAM, lai, cita starpā, līdz 2015. gadam izskaustu badu;
3. pauž bažas par to, kā spekulācijas ar pārtikas precēm, tostarp patēriņa preču riska ieguldījumu fondī, veicina badu un nabadzību; aicina Komisiju izpētīt spekulāciju ar pārtikas cenām ietekmi un, pamatojoties uz šo pētījumu, ieteikt piemērotus pasākumus;
4. atgādina, ka no šīs krīzes visvairāk cieš mazāk aizsargāti iedzīvotāju slāņi un tāpēc uzsver, ka ir nepieciešama efektīva sociālā politika, lai sniegtu lielākas iespējas nabadzīgajiem vai trūcīgajiem iedzīvotājiem un mīkstinātu pašreizējās pārtikas krīzes ietekmi;

Ilgspējīga pārtikas ražošana

5. uzsver — nedrīkst būt svarīgāka mērķa par pārtikas nodrošināšanu ikvienam cilvēkam visā pasaulē; uzsver, ka atbilstoši EK līguma 33. pantam pārtikai jābūt pieejamai par samērīgām cenām;
6. atgādina par nepieciešamību nodrošināt iekšēju un pasaules līmeņa lauksaimniecības tirgu regulējumu, lai sniegtu labumu patērētājiem, palielinātu lauksaimnieku ienākumus, veicinātu pārstrādes rūpniecību un nodrošinātu ilgtspējīgu ES pārtikas politiku;
7. uzsver, ka izejvielu izmaksas veido salīdzinoši niecīgu daļu no daudzu pārtikas preču kopējām izmaksām; aicina Komisiju un dalībvalstis analizēt neatbilstību starp lauku saimniecību un lielāko mazumtirgotāju noteiktajām cenām;

RC\724413LV.doc

PE401.540v01-00}
PE401.549v01-00}
PE401.551v01-00}
PE401.558v01-00}
PE401.562v01-00}
PE401.565v01-00} RC1

8. tāpēc aicina veikt ietekmes novērtējumu saistībā ar mazumtirgotāju nozīmi pārtikas produktu apritē, jo, salīdzinot ar dzīves dārdzību, pārtikas produktu mazumtirdzniecības cenas ir augušas nesamērīgi; aicina mazumtirgotājus piedāvāt ražotājiem taisnīgu cenu, vienlaikus nodrošinot patērētājiem pārtikas produktus par saprātīgām cenām;
9. norāda, ka pašreizējo ES labības krājumu pietiktu tikai 30 dienām, un apšaubā to, vai ir nodrošināti atbilstīgi pārtikas krājumi, jo īpaši, ja ņem vērā iespējamās krīzes situācijas; aicina Komisiju izstrādāt stratēģijas pārtikas krājumu izveidei, lai nākotnē novērstu krīzes;
10. prasa precīzāk prognozēt lauksaimniecības produkcijas apjomu, lai krietni agrāk varētu noteikt pasaules pārtikas nodrošinājuma dominējošās tendences;
11. prasa ilgtspējīgas lauksaimniecības politikas veicināšanu iekļaut visos paplašināšanās un kaimiņattiecību instrumentos;
12. uzsver, ka prioritāra nozīme jāpiešķir pārtikai un nevis degvielai un ka biodegvielas ražošanai jānosaka stingri ilgtspējības kritēriji; atzīmē, ka šie kritēriji jāievēro, cenšoties panākt ieteiktos mērķus saistībā ar biodegvielas izmantošanu;

Labāka attīstības politika

13. uzskata — lai īsteni cīnītos pret badu, ir nepieciešama vispārēja ilgtspējīgas attīstības politika, lai jaunattīstības valstīs varētu pietiekamā daudzumā saražot ūdeni un pārtiku un nodrošināt ar šiem resursiem iedzīvotājus;
14. atbalsta jaunattīstības valstu centienus nodrošināt vietējiem iedzīvotājiem pārtikas pieejamību; uzskata, ka arī turpmāk jāstiprina valsts politikās rīcības iespējas, lai varētu pieņemt valsts tiesību aktus un pasākumus šīs nozares attīstībai; par pozitīvu jaunattīstības valsts piemēru uzskata Malāviju, kurā pārtikas produktu ražošanas apjoms pēdējos trijos gados ir divkārtšojies, un uzsver, ka ES ir būtiska loma šī progresa atbalstīšanā; aicina Eiropas Savienību sniegt palīdzību, informējot par šo parādību, lai tā kalpotu par piemēru citām jaunattīstības valstīm;
15. aicina dalībvalstis un starptautisko sabiedrību atsaukties uz Pasaules pārtikas programmā pausto ārkārtas aicinājumu sniegt steidzamu atbalstu un palīdzēt tai tikt galā ar jauniem pārbaudījumiem, cīnoties pret badu; tomēr uzskata, ka ir jāsamazina atkarība no pārtikas atbalsta operācijām, un tāpēc uzsver, ka, lai novērstu vēl postošākas sekas un šīs krīzes pamata cēloņus, ir nepieciešamas vidēja termiņa un ilgtermiņa darbības;
16. aicina jaunattīstības valstīs steidzami un ievērojami palielināt ieguldījumus lauksaimniecībā, lauku attīstībā un lauksaimnieciskajā uzņēmējdarbībā, īpašu uzmanību pievēršot nabadzīgajiem zemniekiem un mazajām saimniecībām, kas balstās uz ekoloģisku pārtikas produktu ražošanas sistēmām; atgādina, ka lauku apvidos dzīvo 75 % pasaules nabadzīgāko iedzīvotāju, bet lauksaimniecībai ir paredzēti tikai 4 % no oficiālās attīstības palīdzības; tāpēc aicina Komisiju un dalībvalstis to attīstības politikas kontekstā efektīvāk risināt ar lauksaimniecību saistītos jautājumus, ciešā sadarbībā ar jaunattīstības valstīm veicināt 10. Eiropas Attīstības fonda pielāgošanu un pārskatīt valstu stratēģiskos dokumentus, lai

lielāka nozīme tiktu piešķirta lauksaimniecībai; uzsver NVO un vietējo varas iestāžu lomu inovatīvu lauksaimniecības jautājuma risinājumu rašanā partnerībā ar jaunattīstības valstu iedzīvotājiem, un aicina Komisiju un dalībvalstis atbalstīt un veicināt to projektus;

17. uzsver, ka ir jānodrošina nabadzīgo valstu sīkzemnieku, kuri galvenokārt ir sievietes, piekļuve zemei, finanšu pakalpojumiem un kredītiem, augstas ražības sēklām, kā arī apūdeņošanas sistēmām un mēslošanas līdzekļiem; uzsver, ka ieguldījumi lauksaimniecības nozarē vairāk jānovirza apūdeņošanai, lauku ceļiem, pētniecībai un vietējām zināšanām, apmācībai un paraugprakses apmaiņai efektīvu un ilgtspējīgu augkopības sistēmu izstrādes nolūkos, tīram dzeramajam ūdenim un izglītībai, kā arī vietējās ražošanas un tirdzniecības veicināšanai; tāpēc aicina Komisiju savās darbībās šīm jomām veltīt pastiprinātu uzmanību un atbalstīt ražotāju organizācijas, mikrokredītu un citas finanšu pakalpojumu programmas, kā arī palielināt ieguldījumus lauksaimniecībā;
18. aicina Eiropas Investīciju banku apzināt iespējas nekavējoties izveidot garantijas fondu, lai atbalstītu valsts mikrokredītu un aizdevumu shēmas un riska ierobežošanas shēmas, kas darbotos vietējo pārtikas ražotāju interesēs, jo īpaši nabadzīgākajās jaunattīstības valstīs;
19. uzsver, ka ir nepieciešama ES un jaunattīstības valstu sadarbība klimata pārmaiņu jomā un it īpaši tehnoloģiju nodošana un veiktspējas palielināšana; uzsver, ka klimata pārmaiņas jāizvirza par vienu no pamatjautājumiem visās ES attīstības sadarbības programmās un ka daži vienkārši aizsardzības pasākumi palīdzētu lauksaimniekiem pasargāt ražu no sausuma un citām katastrofām, un aicina Komisiju veikt šādu pasākumu izpēti; aicina starptautisko sabiedrību aktīvāk cīnīties pret pārtuksnešošanos, augsnes degradāciju un sausumu, lai uzlabotu nodrošinājumu ar pārtiku un piekļuvi ūdens resursiem, sevišķi nabadzīgajās valstīs;

Taisnīga starptautiskā tirdzniecība

20. uzskata, ka lauksaimniecības preču tirgu atvēršanai jābūt pakāpeniskai, ievērojot katras jaunattīstības valsts sasniegto progresu un pamatojoties uz sociāli taisnīgiem un videi draudzīgiem tirdzniecības noteikumiem; atzīmē, ka, lai novērstu nelabojamu kaitējumu vietējiem ražotājiem, pilnīgu liberalizāciju nedrīkst piemērot paaugstināta riska produktiem, kas ir pirmās nepieciešamības preces cilvēkiem jaunattīstības valstīs vai ir īpaši svarīgi saistībā ar nodrošinātību ar pārtiku un lauku attīstību šajās valstīs; uzsver, ka tirdzniecības sarunās ar jaunattīstības valstīm ES ir jāveicina preferenču un asimetrijas sistēma, lai ļautu tām savos tirgos saglabāt atsevišķus piegādes un pārvaldības un dažus citus attīstības instrumentus; norāda, ka vismazāk attīstītajām valstīm ir nodrošināta no kvotām un tarifiem brīva piekļuve ES tirgum saskaņā ar „Viss, izņemot ieročus” (*EBA*) nolīgumu;
21. uzsver, ka pašreizējās sarunās par ekonomisko partnerattiecību nolīgumiem (EPN) Komisijas galvenajam uzdevumam jābūt ņemt vērā ĀKK valstu izteiktās vajadzības saistībā ar attīstību; atgādina, ka, lai atrisinātu šo uzdevumu EPN jāpapildina ar apsolīto jauno finansējumu tirdzniecības atbalstam (EUR 2 miljardi gadā līdz 2010. gadam) un reģionālās integrācijas veicināšanu;

22. uzsver, ka ir nepieciešams, lai Dohas attīstības sarunu kārtas iznākums būtu veiksmīgs,

RC\724413LV.doc

PE401.540v01-00}
PE401.549v01-00}
PE401.551v01-00}
PE401.558v01-00}
PE401.562v01-00}
PE401.565v01-00} RC1

līdzsvarots un taisnīgs; uzsver, ka Dohas sarunu kārtas rezultātiem jāsniedz jaunattīstības valstīm stimuls ieguldīt lauksaimniecībā un pārtikas produktu ražošanā; aicina Komisiju atbalstīt priekšlikumus pašreizējā PTO sarunu kārtā iekļaut darbību saistībā ar pārtikas pamatproduktu cenām;

23. atkārtoti aicina Komisiju un Padomi veicināt godīgu tirdzniecību un citus ētiskos režīmus, kas, atbalstot mazos un sociāli atstumtos ražotājus jaunattīstības valstīs, sniedz ieguldījumu sociālo un vides standartu paaugstināšanā, samazinot nestabilitāti un nodrošinot godīgākas cenas un ienākumus, un mudina Eiropas Savienības varas iestādes integrēt godīgas tirdzniecības un ilgtspējības kritērijus savos konkursa uzaicinājumos un iepirkuma politikā;

Demokrātijas veicināšana

24. uzsver, ka pašreizējā pārtikas krīze apliecina nepieciešamību veicināt politisko stabilitāti, reģionālo integrāciju, demokrātiju un cilvēktiesības ne tikai ES, bet arī visā pasaulē; tāpēc aicina visas ieinteresētās puses, risinot jautājumu par pašreizējo pārtikas krīzi un problēmas, kas saistītas ar ilgtermiņa nodrošinātību ar pārtiku, veicināt cilvēciskās un demokrātiskās vērtības un tiesiskumu;
25. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Padomei, Komisijai, dalībvalstu valdībām un parlamentiem, Pasaules Bankai, G8 valstīm, ANO ģenerālsekretāram, ANO Ģenerālajai asamblejai, ĀKK un ES Apvienotās parlamentārās asamblejas līdzpriekšsēdētājiem un Panāfrikas parlamentam.